

Datuak babesteko agentziaren existentziaz eta pribatutasuna izateko eskubideaz herritarrek duten pertzepzio sozialaren gaineko azterketa kualitatiboa egitea

Aresti arte 2003. urteko Eurobarometroaren gaineko txostenaren emaitza bakarrik ezagutzen zen; horren arabera, datuen babesaz Europan dagoen kontzientzia maila ez da garaia, populazioaren erdiak baino gehiagok ez baitaki datu pertsonalen babesarekin loturiko eskubiderik badagoen edo, bestela, ez da jabetzen horretaz.

Horregatik, Datuak babesteko Euskal Bulegoak (DBEB) 2007. urteko azken hilabeteetan estreinako azterketa hori egitea deliberatu zuen, euskal herritarrek beren datu pertsonalen babesaz nolako pertzepzio sozial zuten ezagutzeko. Erabilitako metodologia hauxe izan da: eztabaida-taldean (focus group) bitartez lau gizatalde antolatu dira, bertako partaideen adinaren arabera sailkatuak, hots, 18 - 21 urtekoak, 22 - 30 urtekoak, 31 - 45 urtekoak eta 45 urtez gorakoak.

Azterketaren helburu orokorrak

Azterketaren helburuak hauek izan dira:

- Datu pertsonalen babesarekin loturiko problematikaz nolako pertzepzio soziala dagoen ezagutzea.
- Adin-tarte desberdinetakoek (18-21, 22-30, 31-45, 45etik gorakoek) bereak dituzten diskurtso sozialak bereiztea eta gazteenek emaniko adierazpenei arreta berezia zuzentzea.
- Pertzepzio sozialaren eboluzioa neurtzeko aukera emango duen inkesta kuantitatibo bat diseinatzea bideratuko duen ezagutza baliagarria sortaraztea, populazioaren iritzi-egoeraren eta premien jarraipena egiteari esker.
- DBEBren kontrol-lana eta zerbitzuak orientatuko dituen ezagutza sozialeko lanabesa edukitzea, Euskadin bertan landutako informazioarekin osatuko dena.

Azterketaren emaitzak

Hona emaitzarik adierazgarrienak:

- Hasiera batean, behintzat, ez dirudi pertsonari asko inporta zaienik beren datu pertsonalen zaintza, beren pribatutasunaren aurkako mehatxuak eta horrelako kontuak, ez da hautematen arazo-kontzientziarik. Dena den, beren datu pertsonalak hirugarrengo pertsona edo erakundeek nola erabiltzen dituzten "ikusten" dutenean ahuldade eta urrakortasun sentimendua agertzen da haien baitan.
- Datu pertsonalen erabilerarekin loturiko kontuetatik herritarra, oro har, gehien kezkatzen dutenak aldatu egiten dira adinaren arabera. Zaharrenek telemarketin edo urrutiko salmenta-teknika agresiboak era problematikoan atzematen dituzte; gazteak, berriz, posta elektronikoa eta Internetek egiten duten pribatutasunaren inbasioaz (desiratu gabeko mezu elektroniko edo spam ezagunak) eta telefono-konpainien publizitate-egintzez (batez ere, sms bitartez telefono mugikorretara egiten direnez) daude kexu.
- Beren datu pertsonalak nola gestionatzen diren galdeturik, herritarrek ez dakite zein diren beren eskubideak, ezta administrazioen eta enpresen obligazioak ere, hau da, egin daitekeena eta egiterik ez dagoena.

- Administrazioek datu pertsonalak nola maneiatzen dituzten eta mundu pribatuak nola maneiatzen dituen zeharo konfiantza-maila desberdinak sortarazten dizkiote populazioari. Herritarren iritziz, administrazio publikoek baliatzen dituzten datu pertsonalak egokiro zaintzen eta babesten dituzte; enpresek erabiltzeko eran, berriz, ez dute uste onik edo mesfidatzen dute, argi eta garbi.
- Herritarrek, beren datu pertsonalak inork eskatu aurretik, horren gaineko informazioa eman behar die baina ez dakite honen berri. Ez dakite, era berean, bere buruaren datuez administrazioei zein enpresei galde egin diezaieketela, ezta datu horiek, oker edo alferrikakoak direnean, zuzendu edo ezaba ditzaten eska diezaieketela ere.
- Herritarrek ez daki datuen babes kontuetan badirela bulegoak eta agintariak; areago, datuen babesa kontsumoarekin loturiko gaia dela uste du.
- Ez ezagutze edo ziur ez ezagutze hori gorabehera, beren eskubideen gaineko informazioa eskatzen dute herritarrek, nola egikari ditzaketen eta erreklamazioak egitera nora jo behar duten jakin nahi dute.